

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 213/09-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. mája 2009 predbežne prerokoval sťažnosť R. K., B., zastúpeného advokátom JUDr. I. G., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 32 Ro 4688/07 a jeho uznesením z 24. októbra 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. januára 2009 telefaxom a následne 14. januára 2009 poštou doručená sťažnosť R. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy postupom Okresného súdu

Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 32 Ro 4688/07 a jeho uznesením z 24. októbra 2008.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ 12. decembra 2007 podal okresnému súdu žalobu (z 10. decembra 2007) proti spoločnosti L., s. r. o., B., o zaplatenie sumy 12 000 000 Sk s príslušenstvom. Okresný súd uznesením č. k. 32 Ro 4688/07-6 zo 14. decembra 2007 vyzval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov návrhu s poučením, že ak v stanovenej lehote podanie neopraví alebo nedoplní, súd ho odmietne [§ 43 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)]. Túto výzvu okresný súd zasielal sťažovateľovi na adresu uvedenú v žalobe, t. j. D., B. Na tejto adrese však k doručeniu zásielky sťažovateľovi nedošlo z dôvodu, že „Adresát požiadal o doposielanie“ na adresu F., B. Ani na tejto adrese však doručovanie nebolo úspešné s poznámkou pošty „Adresát je neznámy“. Okresný súd preto zisťoval v Ohlasovni pobytu mestskej časti B. – S. (ďalej len „ohlasovňa“) adresu trvalého pobytu sťažovateľa. Ohlasovňa podaním zo 7. októbra 2008 oznámila okresnému súdu, že trvalý pobyt sťažovateľa bol na návrh Mgr. Ľ. K. zrušený 1. októbra 2008 a miestom nového trvalého pobytu je mestská časť B. – S. Po tomto zistení okresný súd uznesením zo 6. októbra 2008 podľa § 29 ods. 2 OSP ustanovil sťažovateľovi opatrovníčku na doručenie uznesenia č. k. 32 Ro 4688/07-6 zo 14. decembra 2007, ktorá predmetné uznesenie prevzala 7. októbra 2008.

Keďže k odstráneniu nedostatkov podania z 10. decembra 2007 nedošlo, okresný súd uznesením č. k. 32 Ro 4688/07-14 z 24. októbra 2008 podanie sťažovateľa odmietol. K jeho doručovaniu došlo prostredníctvom opatrovníčky, ktorá bola okresným súdom na to ustanovená uznesením z 24. októbra 2008. Rozhodnutie o odmietnutí podania sťažovateľa nadobudlo právoplatnosť 11. novembra 2008.

Podľa názoru sťažovateľa postupom okresného súdu v tomto konaní a jeho rozhodnutím, ktorým odmietol jeho podanie z 10. decembra 2007, došlo k porušeniu ním označených základných práv, čo odôvodnil takto:

«Ja na adrese D. v B. bývam s rodinou celý svoj život. I v čase keď som mal byť bezdomovcom som na adrese býval a iná pošta mi bola riadne doručovaná. Dokonca mi bola doručovaná i doporučená pošta vrátane iných súdnych zásielok. (...)

Podľa oznámenia pošty doposielanie na adresu F. vybavil môj brat Mgr. L. K. Na tejto adrese som nikdy nebýval a býva tam on sám.

Ako vyplýva z oznámenia mesta, ja som bol odhlásený z trvalého pobytu na základe návrhu môjho brata Mgr. L. K., od 1. 10. 2008. (...)

Ja som o jeho uvedenom počine nevedel a teda som sa ani nemohol brániť. Dnes tak môžem urobiť jedine prostredníctvom ústavného súdu.

Tým, že súd odmietol moje podanie, porušil moje ústavné práva, nakoľko mi neposkytol zákonom stanovenú ochranu v súdnom konaní. Ja som z mojej strany nič neporušil, ja na adrese stále bývam, preberám riadne poštu. To, že uvedená pracovníčka pošty porušila poštový poriadok a následne ma brat, s ktorým vediem súdne spory odhlásil z trvalého pobytu za účelom, aby mi neboli doručované súdne písomnosti (v jeho veciach) nemôžem.

Na základe tej skutočnosti, že Občiansky súdny poriadok mi neposkytuje možnosť ochrany na všeobecných súdoch, namietam pred Ústavným súdom Slovenskej republiky, že boli porušené moje ústavné práva. Na všeobecných súdoch sa nemôžem brániť, nakoľko konanie už bolo zastavené a o jeho výsledku a odmietnutí žaloby som sa dozvedel až po uplynutí jednomesačnej lehoty na podanie dovolania. Rovnako vzhľadom k tomu, že podľa § 58 ods. 1 OSP odpustenie lehoty v prípade dovolania nie je prípustné, nemôžem sa brániť dovolaním na najvyššom súde.

Nie je možné, aby účastník konania bol poškodený na svojich právach „zákonným postupom“ a to tak, že niekto - napríklad práve protistrana sa spikne s poštárkou, ktorá zahlási, že na uvedenej adrese nebývam. A čo v prípade, keď ma protistrana odhlási z trvalého pobytu aj v iných konaniach? To sa súd v našom právnom štáte ani nenamáha zistiť okolnosti rozhodné pre určenie, či na uvedenej adrese bývam alebo nie? Mám tiež za to, že obrana zo strany účastníka, ktorá by spočívala v tom, že každý mesiac alebo nebodaj každé dva týždne, by telefonoval na súd a zisťoval by, čo sa v jeho veci deje, alebo nahliadal do spisu, najmä nahliadal do spisu aby nedošlo k omylu pri telefonovaní, asi nie je spôsobom na ochranu práv každého účastníka konania. Pozor ja ako účastník konania

môžem byť rovnako žalovaný a o konaní vôbec nevedieť!! Takisto nie je na ochranu práv účastníka, aby každý mesiac alebo ešte lepšie v 15-dňových intervaloch chodil na obecný úrad a zisťoval, či ho niekto neodhlásil z trvalého pobytu. Takisto by mohol zisťovať, či ho nevyhlásili za mŕtveho, alebo či mu niekto trvalý pobyt nezmenil, alebo či v jeho mene niekto nenapísal na súd, že sa odsťahoval alebo, že zmenil adresu nejakú úplne inú, alebo že uznáva nárok protistrany alebo ustanovil si zástupcu. Tieto prípady náš právny poriadok vôbec nerieši.

Súd porušil moje práva najmä nesprávnym doručovaním a nezistením si môjho pobytu. Vôbec nezisťoval môj pobyt napríklad cez políciu, cez moju rodinu alebo dotazom na môjho odhlasovateľa Mgr. L. K. Tiež mohol nahliadnuť do registra súdnych sporov na súde podľa môjho trvalého bydliska a zistil by, že bývam tam kde to uvádzam v žalobe. Uvedené nespravila ani opatrovníčka. Na čo mi je opatrovníčka, ak nič nekoná v môj prospech. Je tu len formálne, ani byť nemusí. (...) Opatrovníčka po ustanovení nespravila ani jeden úkon v tom, že by ochránila moje práva na účel, na ktorý bola ustanovená. A riadny účastník konania sa nemá akým spôsobom brániť.

Jedine ústavný súd má právomoc zrušiť uvedené rozhodnutie z toho dôvodu, že sú v rozpore s ústavou, čím sa len zdôrazňuje fakt, že súčasná právna úprava v takom zmysle ako je uzákonená neposkytuje dostatočnú ochranu práv účastníkov.

Myslím si, že situáciu je potrebné vyriešiť aj vzhľadom k iným prípadom, kde k takýmto úkonom môže dochádzať a ten proces bude nezvratný.»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu a inú ochranu podľa článku 46 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky, konaním Okresného súdu Bratislava II. sp. zn. 32 Ro 4688/07 a jeho rozhodnutím zo dňa 24. 10. 2008 bolo porušené.

2. Zrušuje uznesenie Okresného súdu Bratislava II. sp. zn. 32 Ro 4688/07 zo dňa 24. 10. 2008 a vec sa vracia Okresnému súdu Bratislava II, aby v nej znovu konal a rozhodol.

3. Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania a právneho zastúpenia na účet advokáta JUDr. I. G. vo výške 289,74 EUR v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu

možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podstatou sťažnosti je námietka sťažovateľa o porušení jeho základných práv okresným súdom v súvislosti s doručovaním rozhodnutí.

Zo skutkového stavu opísaného sťažovateľom, ako aj z obsahu príloh sťažnosti vyplýva, že okresný súd jemu dostupnými prostriedkami vykonal príslušné opatrenia tak, aby mohol regulárne doručovať svoje rozhodnutia sťažovateľovi. Po zistení, že sťažovateľ nemá evidovanú žiadnu konkrétnu adresu trvalého pobytu, okresný súd postupoval v zmysle zákonných ustanovení a na doručovanie jednotlivých uznesení mu ustanovil opatrovníčku, ktorá však z pochopiteľných príčin nemohla relevantne reagovať na požiadavky okresného súdu vyplývajúce z doručovaných rozhodnutí. Ústavný súd zastáva názor, že nemožno okresnému súdu pripísať zodpovednosť za okolnosti, ktoré nastali mimo jeho sféry vplyvu a ktoré sťažovateľ v sťažnosti ústavnému súdu predniesol. Závery tvrdení samotného sťažovateľa vzbudzujú presvedčenie, že nie okresný súd, ale *„pracovníčka pošty porušila poštový poriadok“* a Mgr. L. K., ktorý sťažovateľa *„odhlásil z trvalého pobytu za účelom aby“* sťažovateľovi neboli doručované súdne písomnosti, sú tými príčinami, ktoré v konečnom dôsledku viedli okresný súd k odmietnutiu jeho podania z 10. decembra 2007. O týchto skutočnostiach však okresný súd vedomosť nemal a nič nenasvedčovalo tomu, aby ich okresný súd mal a mohol nejakým spôsobom predvídať.

Ústavný súd musí v tejto súvislosti pripomenúť aj zásadu *„vigilantibus iura scripta sunt“*, ktorá zdôrazňuje aj vlastné pričinenie pre ochranu svojich práv, keď požaduje, aby aj sťažovateľ sledoval svoje subjektívne práva a robil také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu. Táto zásada teda predpokladá, že sťažovateľ môže využiť príslušný prostriedok, ktorý mu poskytuje zákon, na zistenie stavu konania a následne vykonať prípadné potrebné opatrenia, aby nedošlo k porušeniu jeho práv. Nemožno sa teda stotožniť s tvrdením sťažovateľa, že by priebežné (hoci aj nie tak časté, ako to sťažovateľ v sťažnosti uvádza) zisťovanie stavu konania samotným účastníkom konania nebolo spôsobom, ktorým možno dosiahnuť ochranu jeho práv.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd konštatuje, že medzi namietaným porušením základných práv sťažovateľa a postupom, resp. rozhodnutím okresného súdu chýba akákoľvek príčinná súvislosť, čo je dôvodom na odmietnutie sťažnosti sťažovateľa pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Preto ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2009